

การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด

นางสาว จารุพร นิตพจน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-750-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DEVELOPMENT OF QUALITY OF LIFE INDICATORS OF PEOPLE IN
CHANGWAT ROI ET

Miss Jaruporn Nitipot

สถาบันวิทยบริการ
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

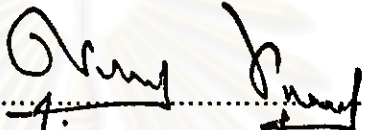
Academic Year 1996

ISBN 974-636-750-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด
โดย   นางสาวจารุพร นิตีพจน์
ภาควิชา   วิจัยการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ นิตา ชูโต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

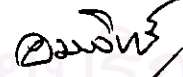

.....คนบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ นิตา ชูโต)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อมรวิรัช นาคกรเทพ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จารุพร นิตินจน์ : การพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด

(A DEVELOPMENT OF QUALITY OF LIFE INDICATORS OF PEOPLE IN CHANGWAT
ROIET) อ.ที่ปรึกษา : รศ.นิศา ชูโต, 146 หน้า. ISBN 974-636-750-1

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด
ใช้เทคนิควิธีวิจัยทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ในขั้นแรก ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับ
คุณภาพชีวิตได้กรอบแนวคิดในการวิจัย 11 ด้าน ไปสร้างเป็นแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม 5 กลุ่ม คือ
กลุ่มเกษตรกร (6 คน) กลุ่มแม่บ้าน (7 คน) กลุ่มข้าราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัด (6 คน)
กลุ่มพ่อค้า (7 คน) และกลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น (6 คน) ได้ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต 14 ด้าน 103 ตัวชี้วัด
จากนั้นนำข้อมูลมาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ในขั้นที่สอง นำแบบสอบถามไปใช้เก็บ
ข้อมูลกับประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน มีอายุระหว่าง 20-60 ปี อาศัยอยู่ในจังหวัด
ร้อยเอ็ดไม่น้อยกว่า 5 ปี เก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยแจกแบบสอบถามให้ตอบเอง และถ้าอ่านหนังสือไม่ออก
หรือ สายตาไม่ดีใช้วิธีการสัมภาษณ์ และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สกัดองค์-
ประกอบแบบวิธีองค์ประกอบสำคัญ และหมุนแกนแบบออยลิมิน พบว่า

ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 14 ด้าน 27 ตัวชี้วัดรวม
และ 88 ตัวชี้วัดย่อย ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย (5), ด้านอาหาร (3), ด้านสุขภาพ (2), ด้านเครื่อง
นุ่งห่ม (2), ด้านการส่งเสริมรายได้ (2), ด้านการศึกษา (2), ด้านครอบครัว (2), ด้านการคุม
กำเนิด (1), ด้านการพัฒนาท้องถิ่น (1), ด้านการพัฒนาจิตใจ (3), ด้านสภาพสิ่งแวดล้อม (1),
ด้านสาธารณสุข (1), ด้านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดี (1) และด้านความสะดวกสบายส่วนบุคคล (1)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วิชาการศึกษา .....

สาขาวิชา วิชาการศึกษา .....

ปีการศึกษา 2539 .....

ลายมือชื่อนิติ .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

CB40297 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: INDICATOR / QUALITY OF LIFE / ROI ET PROVINCE

JARUPORN NITIPOT : A DEVELOPMENT OF QUALITY OF LIFE INDICATORS OF PEOPLE IN CHANGWAT ROI ET. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. NISA XUTO, 146 pp. ISBN 974-636-750-1

The objective of this research was to develop the life quality indicators of population in Roi et province by quantitative and qualitative research method techniques. Firstly, the qualitative method was applied in studying the eleven conceptual frameworks of life quality to compose in conversational questions of five focused groups as six peasants, seven leader-housewives, six provincial developing officials, seven traders, and six local administrators respectively. The fourteen life quality indicators composed of one hundred and three sub-indicators were acquired, and the aforementioned data were applied to construct questionnaires as quantitative tool. Secondly, the questionnaires were distributed as the information collection of population in Roi et province of four hundred persons who were 20-60 years of age. The sampling group have lived in Roi et province with minimum of five years. If the samples were illiterate or short-sighted interviewing would be applied. Data, then were analyzed by exploratory factor analysis, principal component method extraction and oblimin rotation method.

It has been found that the life quality indicators of population in Roi et province composed of fourteen conceptual frameworks, and twenty-seven composite indicators and eighty-eight sub-indicators as follows :- dwelling-place (5), food (3), physical conditions (2), clothes (2), income supporting (2), education (2), family (2), birth control (1), local development (1), spiritual development (3), environmental conditions (1), public utility (1), quality of member of parliament (1) and personal convenient (1).

ภาควิชา..... ศึกษาศาสตร์

สาขาวิชา..... ศึกษาศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2539

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ นิศา ชูโต ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทางด้านการเรียน และวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนสนใจใส่ใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น กลุ่มพ่อค้า กลุ่มข้าราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาจังหวัด และพี่น้องประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ ที่ให้คำชี้แนะ และให้กำลังใจ และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย มา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา และ มารดา ซึ่งให้การสนับสนุนในด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

จารุพร นิตินันท์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	๓
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำจำกัดความในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 บรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาตัวปงชี้.....	7
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคนิคการสนทนากลุ่ม.....	21
ประวัติความเป็นมาจังหวัดร้อยเอ็ด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	36
ขั้นตอนที่ 2 นำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาใช้เพื่อเป็นประเด็นในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม.....	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลที่สังเคราะห์ได้ในขั้นตอนที่ 2 มาสร้างเป็นแบบสอบถาม ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ.....	39
ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 3 มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ ประกอบเชิงสำรวจ.....	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนากลุ่ม.....	55
ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	60
5 สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	105
สรุปผลการวิจัย.....	105
อภิปรายผลการวิจัย.....	113
ข้อเสนอแนะ.....	124
รายการอ้างอิง.....	125
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก.....	130
ภาคผนวก ข.....	132
ภาคผนวก ค.....	134
ภาคผนวก ง.....	137
ประวัติผู้วิจัย.....	146

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนข้อคำถามในแต่ละด้าน จำแนกรายข้อ.....	40
2 การปรับข้อคำถาม.....	41
3 จำนวนข้อคำถามในแต่ละด้าน จำแนกรายข้อ.....	43
4 จำนวนประชากรจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีอายุระหว่าง 20-60 ปี ในแต่ละอำเภอ / กิ่งอำเภอ	44
5 ขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ / กิ่งอำเภอ.....	46
6 ค่า จำนวน ร้อยละ สถานภาพส่วนตัว.....	60
7 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านที่อยู่อาศัย.....	62
8 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านที่อยู่อาศัย.....	64
9 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ ลักษณะที่อยู่อาศัย”.....	65
10 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 2 “ สุขลักษณะด้านอนามัย”.....	65
11 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 3 “ สุขลักษณะด้านความสะอาด”.....	66
12 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 4 “ สถานที่ตั้งของบ้าน”.....	66
13 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 5 “การบริการน้ำดื่มน้ำใช้”.....	67
14 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านอาหาร.....	68
15 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านอาหาร.....	69
16 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ ความสะอาดของอาหาร”.....	70
17 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 2 “ สุขอนามัยในการรับประทานอาหาร”.....	70
18 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 3 “ ความปลอดภัยในอาหาร.....	71
19 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านสุขภาพ.....	72
20 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านสุขภาพ.....	73
21 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ การดูแลสุขภาพ”.....	74
22 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 2 “ การรักษาสุขภาพ”.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
23 คำจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านเครื่องนุ่งห่ม.....	76
24 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านเครื่องนุ่งห่ม.....	77
25 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “การเลือกใส่เสื้อผ้าให้เหมาะสม”.....	77
26 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 2 “ ความนิยมในการแต่งตัว.”.....	78
27 คำจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านการส่งเสริมรายได้	79
28 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านการส่งเสริมรายได้.....	80
29 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ ลักษณะที่อยู่อาศัย”.....	80
30 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 2 “ การมีรายได้”.....	81
31 คำจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านการศึกษา.....	82
32 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านการศึกษา.....	83
33 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ บริการด้านการศึกษา”.....	84
34 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 2 “ คุณลักษณะผู้ที่มีความรู้”.....	84
35 คำจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านครอบครัว.....	86
36 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านครอบครัว.....	87
37 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ ลักษณะครอบครัวที่อบอุ่น”.....	87
38 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 2 “ เศรษฐกิจในครอบครัว”.....	88
39 คำจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านการคุมกำเนิด.....	89
40 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านการคุมกำเนิด.....	89
41 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ การคุมกำเนิด”.....	90
42 คำจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านการพัฒนาท้องถิ่น	91
43 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านการพัฒนาท้องถิ่น.....	91
44 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น”.....	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
45 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านการพัฒนาจิตใจ..	93
46 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านการพัฒนาจิตใจ.....	94
47 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ การละเว้นจากอบายมุข”.....	95
48 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 2 “ คุณธรรมประจำใจ”.....	95
49 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 3 “ การขัดเกลาจิตใจ”.....	96
50 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านสภาพสิ่งแวดล้อม.	97
51 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านสภาพสิ่งแวดล้อม.....	97
52 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ สภาพแวดล้อมที่น่าอยู่”.....	98
53 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านสาธารณูปโภค....	99
54 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านสาธารณูปโภค.....	99
55 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ บริการสาธารณูปโภค”.....	100
56 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรที่ดี.....	101
57 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดี..	101
58 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ ลักษณะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดี”.....	102
59 ค่าจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในด้านความสะอาด สบายส่วนบุคคล.....	103
60 เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้เดียวในด้านความสะอาดสบายส่วนบุคคล	103
61 ตัวบ่งชี้รวมตัวที่ 1 “ ความสะอาดสบายส่วนบุคคล”.....	104